Trøgstad kommune

Møteinnkalling
for
Kommunestyret

Møtedato: 02.05.2018
Møtested: Kommunestyresalen
Møtetid: 18:00

Forfall bes meldt i god tid slik at vararepresentant kan innkalles.
Forfall meldes til telefon 69681600.

Representant fra Indre Østfold Politistasjon kommer for å orientere om nærpolitireformen ved slutten av møtet.

Saksliste

Saksnr	Tittel
26/18	Godkjenning av innkalling og saksliste
27/18	Godkjenning av protokoll fra forrige møte
28/18	Søknad om fritak fra politiske verv (Borger Larsen), nyvalg av medlem og leder av Kontrollutvalget og suppleringsvalg Høyre
29/18	Søknad om fritak fra styreverv i Frivillighetssentralen - Torbjørn Bønke
30/18	Detaljregulering for Monaryggen Øst - Politisk behandling av privat planinitiativ
31/18	Svar på høring av regional transportplan for Østfold
32/18	Flyktningerutesenter på Trøgstad Fort
33/18	Referatsaker

Saksframlegg

Saksbehandler	Arkiv	ArkivsakID
Heidi Eriksson	FE-033	18/463

Godkjenning av innkalling og saksliste

Saksnr	Utvalg	Type	Dato
26/18	Kommunestyret	PS	02.05.2018

Rådmannens innstilling:

Innkalling og saksliste godkjennes.

Saksframlegg

Saksbehandler	Arkiv	ArkivsakID
Heidi Eriksson	FE-033	18/463

Godkjenning av protokoll fra forrige møte

Saksnr	Utvalg	Type	Dato
27/18	Kommunestyret	PS	02.05.2018

Rådmannens innstilling:

Protokoll fra forrige møte godkjennes.

Vedlegg:

Møteprotokoll - Kommunestyret - 21.03.2018

Saksframlegg

Saksbehandler	Arkiv	ArkivsakID
Heidi Eriksson	FE-033	18/315

Søknad om fritak fra politiske verv (Borger Larsen), nyvalg av medlem og leder av Kontrollutvalget og suppleringsvalg Høyre

Saksnr	Utvalg	Type	Dato
28/18	Kommunestyret	PS	02.05.2018

Rådmannens innstilling:

1. Borger Larsen innvilges fritak fra alle sine politiske verv i Trøgstad kommune fra 8. mai 2018 og ut kommunestyreperioden 2015-2019, da han ikke lenger er valgbar.
2. Valg av nytt medlem av Kontrollutvalget legges frem uten innstilling.
3. Valg av ny leder av kontrollutvalget legges frem uten innstilling.
4. Grete Mellegaard rykker inn som 7. vararepresentant. Samtidig rykker vararepresentantene Ann-Kristin Enger og Arne U. Sandvig opp en plass på varamannslisten, til henholdsvis 5. og 6. vararepresentant.

Saksopplysninger

Bakgrunn:
Trøgstad kommune har mottatt søknad (20.02.2018) fra Borger Larsen om fritak som leder og medlem av Kontrollutvalget. Han vil lede sitt siste møte i Kontrollutvalget 7.mai og vil kort deretter flytte ut av Trøgstad kommune.

Saksutredning:
Borger Larsen ble valgt til følgende politiske verv 13.10.2015:

1. medlem og leder av Kontrollutvalget
2. 5. vara til Kommunestyret for Høyre

Kommunelovens § 15 punkt 1 sier følgende om tap av valgbarhet:
«Den som taper valgbarheten til et folkevalgt organ i valgperioden, trer endelig ut av dette. Hvis tap av valgbarhet skyldes registrert utflytting fra kommunen eller fylkeskommunen for to år eller mindre, trer vedkommende ut av vervet for den tid utflyttingen varer.»

Kommunelovens § 15 tilsier at Borger Larsen ikke lenger er valgbar som representant til politiske verv i Trøgstad kommune. Nyvalg av medlemmer til kommunens kontrollutvalg bestemmes av en egen forskrift. I forskrift om kontrollutvalg i kommuner og fylkeskommuner §3 omtales utskiftninger av medlemmer til utvalget:

«Kommunestyret eller fylkestinget kan når som helst foreta nyvalg av utvalgets medlemmer. Ved utskifting av ett eller flere medlemmer av utvalget skal det foretas nyvalg av samtlige medlemmer i utvalget.»

Kommunal- og moderniseringsdepartementet påpeker i Kontrollutvalgsboken 2. utgave, s.14, «*dersom et medlem trer varig ut, for eksempel ved flytting, velges et nytt medlem fra den samme gruppen som den uttredende tilhører (suppleringsvalg). Øvrige medlemmer vil ikke bli berørt ved suppleringsvalg.»* Det er således ikke behov for å foreta nyvalg av samtlige medlemmer i utvalget.

Kommuneloven §16 veileder videre i forhold til opprykk og nyvalg:
« 3. Dersom et medlem av et annet folkevalgt organ enn kommunestyre og fylkesting, kommunestyrekomité og fylkestingskomité trer endelig ut, velges nytt medlem, selv om det er valgt varamedlem. Organet skal suppleres fra den samme gruppe som den uttredende tilhørte. Viser det seg at denne fremgangsmåten fører til at et kjønn vil bli representert med mindre enn 40 prosent av medlemmene i organet, skal det så langt det er mulig velges nytt medlem fra det underrepresenterte kjønn.
4. Trer lederen av et folkevalgt organ endelig ut av organet, skal det velges ny leder.»

Nytt medlem til kontrollutvalget skal således komme fra Høyre og en ny leder skal velges fra utvalgets fem medlemmer. Kommunal- og moderniseringsdepartementet påpeker i Kontrollutvalgsboken 2.utgave, s.13. at *«leder for kontrollutvalget blir ofte fra mindretallets eller «opposisjonen» i kommunestyret.»* På nåværende tidspunkt er dette dog ikke et krav.

Følgende er medlemmer av Kontrollutvalget på nåværende tidspunkt:
Borger Larsen (H) -leder
Ole Marius Grønlien (Sp) – nestleder
Anne Grethe Ness (Sp) – medlem
Stian Myhre Eriksen (uavhengig) - medlem
Nina Britt Gundersen (Ap) - medlem

Som resultat av Borger Larsen sitt fritak fra alle sine politiske verv har partiet Høyre behov for å supplere sin varamannsliste til kommunestyret.

I henhold til valgloven §14-2, annet ledd, skal det foretas nytt valgoppgjør når en vararepresentantplass er blitt ledig, dersom ordføreren finner det nødvendig. Videre i tredje ledd i samme paragraf skrives det: *«Er antallet av vararepresentanter eller av en gruppes vararepresentanter blitt utilstrekkelig, og forholdet ikke kan avhjelpes ved nytt valgoppgjør etter annet ledd, kan vedkommende gruppe selv utpeke den som skal rykke inn på den ledige vararepresentantplassen.»*

Valgprotokollen fra kommunestyrevalget 2015 viser at Høyre har seks representanter på sin liste som ikke allerede er inne på varamannslisten. Det vil derfor være naturlig at neste person på listen rykker inn på varamannslisten, dvs Grete Mellegaard. Utdrag fra valgprotokollen er vedlagt.

I følge valgloven § 11-12 (3) skal det tildeles like mange vararepresentanter som den får representanter, med tillegg av tre. Høyre har fire representanter i kommunestyret og kan således ha totalt sju vararepresentanter. Med Borger Larsens fratredelse er det behov for en supplerende vararepresentant.

Vedlegg:
Utdrag valgprotokoll 2015

Saksframlegg

Saksbehandler	Arkiv	ArkivsakID
Heidi Eriksson		18/457

Søknad om fritak fra styreverv i Frivillighetssentralen - Torbjørn Bønke

Saksnr	Utvalg	Type	Dato
21/18	Livsløpsutvalget	PS	17.04.2018
29/18	Kommunestyret	PS	02.05.2018

Rådmannens innstilling:

1. Torbjørn Bønke innvilges fritak fra sitt verv i styret for Frivillighetssentralen fra og med 3.mai 2018.
2. Valg av nytt medlem legges frem uten innstilling.

Saksopplysninger:

Bakgrunn
Det foreligger en søknad fra Torbjørn Bønke om fritak fra sitt verv i styret for Frivillighetssentralen på grunn av helsemessige årsaker.

Saksutredning
Kommunestyret vedtok 09.02.2016 Torbjørn Bønke som medlem til styret for Frivillighetssentralen og Tone Evenby til varamedlem, etter forslag fra Livsløpsutvalget. Kommunestyret henstilte da til Livsløpsutvalget å oppnevne medlem og varamedlem til styret for Frivillighetssentralen fra utvalgets faste medlemmer. Nå som Bønke søker fritak fra sitt verv vil det være naturlig at Livssløpsutvalget kommer med forslag til kommunestyret om nytt medlem til styret for Frivillighetssentralen.

Dersom varamedlem Tone Evenby rykker opp som fast medlem av styret er det naturlig at nytt varamedlem velges.

Vurdering
Rådmann anbefaler at søknaden innvilges.

Saksframlegg

Saksbehandler	Arkiv	ArkivsakID
Hans Gunnar Raknerud	FE-121	16/1519

Detaljregulering for Monaryggen Øst - Politisk behandling av privat planinitiativ

Saksnr	Utvalg	Type	Dato
17/18	Teknikk- og naturutvalget	PS	17.04.2018
20/18	Formannskapet	PS	19.04.2018
30/18	Kommunestyret	PS	02.05.2018

Rådmannens innstilling:

I medhold av plan- og bygningslovens § 12-8 avvises planinitiativet. Kommunestyret anbefaler at forslaget fremmes som innspill til ny arealdel av kommuneplan for Indre Østfold kommune.

Begrunnelsen for å avvise planforslaget fremkommer av saksutredningen nedenfor.

Grunnlag for saken

- Forenklet planbeskrivelse til detaljregulering for Monaryggens østre del, datert 08.02.2018.
- Referat fra drøftingsmøte 01.09.2016
- Kommunedelplan Slitu – Momarken (arealdelen) av 19.06.2014.
- Kommuneplan for Eidsberg kommune (arealdelen) av 18.06.2015.
- Kommuneplan for Trøgstad kommune (arealdelen) av 07.02.2016.

Juridisk grunnlag

- Plan- og bygningsloven § 12- 8.

Bakgrunn

Eidsberg og Trøgstad kommuner har mottatt planinitiativ for oppstart av reguleringsplanarbeid for grusuttakene i Monaryggen Øst. Forslaget fremmes av Rambøll AS på vegne av grunneierne i planområdet, og det bes om at planinitiativet behandles politisk i begge kommuner.

Planinitiativet kommer etter at grunneierne og driftsselskapene i området i flere omganger har forsøkt å presentere nye planer for etterbruk av grustakene basert på en full utnyttelse av hele

grusressursen i Monaryggen og delvis reetablering ved bruk av stedlige og tilkjørte masser. Rådmannen er av den oppfatning at politisk behandling av planinitiativet er en naturlig konsekvens av at tidligere tilbakemeldinger fra kommunene ikke har støttet tiltakshavers planer. Dette gjelder hovedsakelig forslaget om å ta ned hele ryggen og bygge den opp igjen med gravemasser.

Saksopplysninger:
Juridiske forhold
Oppstart av reguleringsplanarbeid er regulert i plan- og bygningsloven § 12-8. Første og andre ledd sier følgende:

Når planarbeidet igangsettes, skal berørte offentlige organer og andre interesserte varsles. Når forslagsstilleren er en annen enn planmyndigheten selv, skal planspørsmålet først legges fram for planmyndigheten i møte. Kommunen kan gi råd om hvordan planen bør utarbeides, og kan bistå i planarbeidet. Det skal skrives referat fra møtet. Dersom det er uenighet på vesentlige punkter i oppstartsmøtet om det videre planarbeidet, kan forslagsstilleren kreve spørsmålet forelagt kommunestyret til vurdering.

Finner kommunen at et privat planinitiativ ikke bør føre frem, kan kommunen beslutte at initiativet skal stoppes. Slik beslutning må tas så tidlig som mulig i oppstartsfasen, og hvis ikke annet er avtalt, senest like etter at oppstartsmøte er avholdt. Beslutningen kan ikke påklages, men forslagsstilleren kan kreve å få den forelagt for kommunestyret til endelig avgjørelse. Forslagsstilleren kan ikke foreta varsling og kunngjøring etter tredje ledd før kommunen har tatt stilling til spørsmålet, og forslagsstilleren har mottatt skriftlig underretning.

I denne saken er det ikke avholdt formelt oppstartsmøte, men det har vært flere møter mellom kommunene og tiltakshaverne der planforslaget har blitt presentert. Det foreligger referat fra et drøftingsmøte 01.09.2016 der kommunene gir følgende råd for videre fremdrift:

«Kommunenes representanter kan ikke uten videre anbefale oppstart planarbeid med de forutsetninger som forslagsstillerne ønsker å legge til grunn. De (kommunene) foreslo derfor at forslagsstillerne sender inn et rammeforslag til kommunene der de legger frem hovedtrekkene i sin planidé. Følgende momenter vil være viktige:

- *Det må utarbeides ny beregning av gjenværende volum og forventet driftstid i eksisterende uttak dersom tidligere beregninger er feil.*
- *Det bør utarbeides flere alternativer med illustrasjoner som viser tenkt fremtidig situasjon. Et alternativ med regulering etter gjeldende arealplan bør være med (0-situasjon).*

Administrasjonene i kommunene vil deretter ta saken opp til behandling på politisk nivå for å avklare hvilket nivå man evt. ønsker for en fremtidig regulering av området. Endelig avklaring av et eventuelt varig vern av Monaryggen som landskapselement, er et punkt som vil bli tatt opp i den forbindelse.»

Etter møtet i september 2016 er det avholdt flere nye møter der grunneiere, konsulenter, administrasjon og politikere har deltatt uten at dette har ført til vesentlige endringer verken i tiltakshavers planer eller kommunenes opprinnelige standpunkt om at en felles reguleringsplan for området må forholde seg til gjeldende overordnede planer for området.

Siste møtepunkt var 11.01.2018 med deltagelse fra sentrale politikere og ansatte i planadministrasjonen i begge kommuner. Tiltakshaver presenterte sine planer på kort og lang sikt, men tilbakemeldingen fra kommunene var fortsatt at planforslaget er ikke i tråd med overordnet plan og bør først fremmes som et innspill til arealplanen til nye Indre Østfold kommune.

Kravet om oppstartsmøte og rask tilbakemelding fra kommunene, jf. pbl. § 12-8 andre ledd oppfylles ved at det er tiltakshaver som ber om at planinitiativet behandles direkte i kommunestyrene slik at det foreligger avtale om en annen behandlingsmåte.

Planområdet og eierforhold
Tiltakshavers (Rambøll AS) utkast til planområde omfatter ca. 220 dekar av eiendommen Laugslet gbnr. 12/1 i Trøgstad kommune, 152 dekar av eiendommen Langebrekke gbnr. 54/1 i Eidsberg kommune og 196 dekar av eiendommen Høysand gbnr. 54/26, 29, 38 og 55/7 i Eidsberg kommune. Planområdet grenser til E18 i nord, Rv 22 i øst og et eksisterende område for grusuttak i vest.

Planstatus og pågående planarbeid i nærområdet
Gjeldende arealplan for området er kommunedelplan Slitu – Momarken. Planområdet er hovedsakelig avsatt til områder for råstoffutvinning, men toppen av terrengryggen ligger inne som LNF-område. Deler av ryggen ligger inne som hensynssone landskap, og deler av planområdet ligger inne som hensynssone for grunnvannsforsyning. Plankravet er hjemlet i planbestemmelsene § 1:

I områder avsatt til bebyggelse og anlegg kan det ikke utføres arbeid og tiltak som nevnt i plan- og bygningsloven § 20-1, samt fradeling til slike formål, før området inngår i reguleringsplan.

Kommunedelplanen har egne bestemmelser for uttak av masser i Monaryggen øst:

«§ 7 Retningslinjer for reguleringsplaner

1. *Videre drift av massetakene skal baseres på en samlet reguleringsplan for hvert av områdene: Monaryggen øst, Brandsrud og Monaryggen syd.*
2. *Reguleringsplanen skal fastsette retningslinjer for samordning av driften mellom de ulike grunneiere.*
3. *Reguleringsplanen skal fastsette bestemmelser om utforming av endelig terreng og beplantning/revegetering etter avsluttet drift. Ferdigstillelse av terreng og landskap skal skje etappevis etter hvert som massene er tatt ut i det enkelte delfelt. Det skal gis bestemmelser om avsetting av midler til gjennomføring av slik ferdigstillelse.*

§ 8 Spesielle bestemmelser om Monaryggen øst

1. *Masser skal tas ut slik at det opp mot den fastsatte hensynssone landskapsvern og opp mot boligområdets buffersone skal stå igjen skråninger med maksimal stigning 1:2. Skråningene skal etter avsluttet drift beplantes/revegeteres.*
2. *Masser kan tas ut til et nedre nivå på cote 150.*
3. *Mot eksisterende boligbebyggelse skal det settes av en buffersone på minimum 30 meter. Buffersonen skal beplantes/revegeteres.»*

Til hensynssonene ligger det følgende bestemmelser:

«§ 14 Hensynssone vern av grunnvann

1. *Innenfor hensynsone for vern av grunnvann tillates ikke industriell virksomhet som kan forurense grunnvannsmagasinet.*
2. *Lagring og fylling av drivstoff, olje og kjemikalier kan bare skje i anlegg som er sikret mot uhell med membran og oppsamlingssystemer. Nedgravde oljetanker tillates ikke.*

§ 15 Hensynssone bevaring av landskap

1. *Innenfor hensynsonen skal ryggen stå igjen med helningsvinkel maksimalt 30 grader. Toppen av ryggen skal stå urørt i en bredde av minst 15 meter i begge retninger målt vannrett ut fra kommunegrensa, der massene ikke allerede er tatt ut. Der toppflaten ved vedtak er smalere enn 2 x 15 meter, skal helningsvinkel på sideterreng fortsatt være maksimalt 30 grader.»*

Det er ikke noe annet pågående planarbeid i nærområdet. Kommuneplan for Eidsberg kommune, vedtatt 18.06.2015 og kommuneplan for Trøgstad, vedtatt 07.02.2018 stadfester kommunedelplanen som gjeldende for det aktuelle området.

Planutkastet
Planarbeidet, som det nå søkes om å få starte opp, er en reguleringsplan for de tre uttakene der det legges til rette for å ta ut store deler av det som står igjen av terrengryggen og samtidig bygge den opp igjen med eksisterende, ikke salgbare masser og rene mottaksmasser.

Det er et ønske om å få til en etterbruk av området basert på bolig- og næringsutbygging på sikt. Tiltakshaver ser for seg at det er først ved en slik transformasjon av området at det kreves forankring i overordnet plan. En slik etterbruk av området til bolig og næring ønsker tiltakshaver å melde inn som et innspill til kommuneplan for Indre Østfold kommune. Dersom dette blir innarbeidet kan det utarbeides detaljregulering for området i henhold til gjeldende kommuneplan for den nye kommunen. Det er ikke meningen at etterbruken skal reguleres gjennom den planen det nå bes om tillatelse til å starte opp en prosess for.

Beskrivelse av grusressursen
Planinitiativet beskriver tilgangen på naturgrus i Norge i dag som begrenset. Monaryggen er en av landsdelens største sand- og grusforekomster og velegnet til flere formål. En stor del av markedet ligger i tilslag til betong, og det vil, etter tiltakshavers mening, være en dårlig løsning å sette igjen ryggen med begrunnelse i å spare noe av massene, for senere utnyttelse. En gjengroing av ryggen vil gi dårligere kvalitet på gjenværende masser i tillegg til at det vil kunne hindre en hensiktsmessig etterbruk av uttaksområdene.

Tiltakshaver skriver at det i driftsplan for uttakene datert september 2014, er tatt utgangspunkt i et større volum enn det som er tilgjengelig for uttak innenfor gjeldende kommunedelplan. Det er også brukt for lave estimater for antatt gjennomsnittlig årlig uttak. Det er foretatt nye masseberegninger for uttakene i oktober 2016. Volumet er også korrigert for reduksjon i volum på grunn av nødvendige skråningsutslag og på grunn av kvalitet.

Etter de nye beregningene er gjenstående volum innenfor gjeldende kommunedelplan, dvs. uten

uttak i selve ryggen, følgende:

- Laugslet: ca. 500.000 m3
- Høysand: ca. 650 000 m3
- Langebrekke: ca. 1 600 000 m3

I Laugslet og Høysand er gjennomsnittlig årlig uttak 150.000 tonn. I Langebrekke er gjennomsnittlig årlig uttak 200 000 tonn.

Det gir en gjenstående driftstid i uttakene innenfor gjeldende kommunedelplan:

- Laugslet: ca. 5 år
- Høysand: ca. 6 år
- Langebrekke: ca. 13 år

Når det er slutt på grusen i Laugslet og Høysand, vil årlig uttaksvolum i Langebrekke øke slik at all grus i Monaryggen øst vil være tatt ut i løpet av 6-7 år.

Det er også gjort beregninger av gjenstående volum dersom det gis tilgang til uttak i selve ryggen.

- Laugslet: ca. 1 800 000 m3
- Høysand: ca. 900.000 m3
- Langebrekke: ca. 2 600 000 m3

Det gir en gjenstående driftstid i uttakene innenfor gjeldende kommunedelplan:

- Laugslet: ca. 15 år
- Høysand: ca. 8 år
- Langebrekke: ca. 15 år

Beregningene viser at samlet uttaksvolum øker med over 90 % ved å ta ned hele Monaryggen. For ytterligere opplysninger vises det til tiltakshavers Forenklet planbeskrivelse som er vedlagt saken.

Konsekvensutredning (KU)
En eventuell reguleringsplan for uttak av Monaryggen vil være omfattet av Forskrift om konsekvensutredninger § 6, planer og tiltak som alltid skal konsekvensutredes og ha planprogram eller melding. Det går frem av forskriftens vedlegg I nr. 19:

[…] samlet uttak omfatter mer enn 2 millioner m3 masse […],.

Vurdering og konklusjon
I gjeldende arealplan er planområdet hovedsakelig avsatt til områder for råstoffutvinning, men toppen av terrengryggen ligger inne som LNF-område. Deler av ryggen ligger inne som hensynssone landskap, og deler av planområdet ligger inne som hensynssone for grunnvannsforsyning. Tiltakshavers planer om å ta ned hele Monaryggen for deretter å bygge den opp igjen med ikke-salgbare masser fra området og tilførte gravemasser, vil derfor være klart i strid med vedtatte planer og må, dersom de skal kunne gjennomføres, gjennomgå en omfattende reguleringsplanprosess etter bestemmelsene i forskrift om konsekvensutredning § 6 – Planer og

tiltak som alltid skal konsekvensutredes og ha planprogram eller melding.

Utfordringer og problemstillinger knytet til grusuttak i Monaryggen har vært gjenstand for diskusjon i flere tiår. Det var derfor en krevende oppgave for Eidsberg og Trøgstad kommune å gjennomføre planprosessen Kommunedelplan Slitu-Momarken frem til felles vedtak i begge kommuner. Kommunestyrene valgte til slutt å legge en strategi for å bevare mest mulig av Monaryggen som landskapselement til grunn for sitt endelige planvedtak. Bevaring av et helhetlig landskap var en viktig forutsetning, samtidig som man var forutseende nok til å ikke legge opp til varig vern. På den måten viste kommunestyrene en fremsynthet som gjør at nye generasjoner kan få muligheter til å ta nye valg om utviklingen av området fremover. Sand og grus er en ikke-fornybar ressurs som det vil bli stadig større knapphet på.

Kommunedelplan Slitu-Momarken ble vedtatt i juni 2014 i begge kommuner, og planen har i ettertid gjennomgått kommuneplanbehandlinger i begge kommuner uten at det er foretatt endringer som påvirker området i Monaryggen Øst. Eidsberg kommune vedtok kommuneplanens areal 18. juni 2015 med følgende fraviksbestemmelse i planbestemmelsene §2:

Kommuneplanens arealdel omfatter ikke områdene avsatt i:

[…] Kommunedelplan for Slitu – Momarken, vedtatt 19.06.2014 […].

Kommunestyret i Trøgstad vedtok følgende planbestemmelse under behandlingen av kommuneplan for 2018 – 2030, 7. februar 2018:

[…] Kommunedelplan for Slitu – Momarken skal fortsatt gjelde, men suppleres av kommuneplanens arealformål, hensynssoner, bestemmelser og retningslinjer der tilsvarende tema ikke er behandlet i kommunedelplanen. Ved motstrid mellom bestemmelser/retningslinjer i kommuneplan og kommunedelplan gjelder bestemmelser og retningslinjer i kommunedelplan Slitu – Momarken foran kommuneplan for Trøgstad. […].

I praksis betyr dette at Kommunedelplan Slitu-Momarken gjelder uavkortet for hele det aktuelle området.

Kommunedelplan Slitu – Momarken er en ganske ny plan som er opprettholdt av begge kommuner i senere kommuneplanrevisjoner, senest av Trøgstad kommunestyre i februar 2018. Den er blitt til gjennom en omfattende beslutningsprosess og er vedtatt av kommunens øverste folkevalgte organ, kommunestyret. Arealdelen av en kommunedelplan har samme rettsvirkning som en kommuneplan. Det skal ikke være en kurant sak å fravike gjeldende plan. Kommunedelplanen fastsetter fremtidig arealbruk for området og er, ved kommunestyrets vedtak, bindende for nye tiltak eller utvidelse av eksisterende tiltak som nevnt i plan- og bygningsloven § 1-6. Tiltak må ikke være i strid med planens arealformål og bestemmelser. Rådmannen kan derfor ikke anbefale at det arbeides videre med planinitiativet fra Rambøll AS i denne omgang.

Eidsberg og Trøgstad kommuner er inne i en prosess der 5 kommuner skal slås sammen til en ny Indre Østfold kommune, og det skal utarbeides ny kommuneplan for den nye kommunen så raskt som det er praktisk mulig. En naturlig fremdrift vil være å fremme planene som et innspill til ny arealdel for nye Indre Østfold kommune slik som det er kommunisert fra kommunene til

interessenter i Monaryggen Øst ved flere anledninger.

Rådmannen har merket seg at det foreligger nye beregninger for gjenværende uttaksvolum og driftstid, og har til en viss grad også forståelse for den bekymring som utrykkes for at en driftsstans i uttakene, med påfølgende gjengroing av ryggen, vil gi dårligere kvalitet på gjenværende masser. Det er også riktig at en etterbruk i tråd med det som skisseres i planinitiativet vil bli vanskelig å få til. Alternativet vil være at uttaksområdet tilbakeføres til naturområde slik som det legges opp til i gjeldende arealplan, og at Indre Østfold kommune prioriterer andre områder for bolig- og næringsutvikling i neste planperiode.

Rådmannen vil også bemerke at det må ha vært en betydelig økning i uttaksvolum de siste 3 – 4 år. En felles driftsplan for de tre massetakene, utarbeidet av Rambøll AS, datert 24. september 2014, viser beregnet resterende volum masser på 5 280 000 m3 og en beregnet driftstid frem til 2040 - 2050, mens de nye beregningene fra 2016 viser at det bare er igjen 2 750 000 m3 og driftstid i 6 – 7 år fra i dag. I begge kalkyler er det lagt til grunn at Monaryggen skal bevares. Dette går klart frem av driftsplanens side 2:

«Det har vært en prosess mot kommunene ang. silhuetten som Monaryggen danner. Driftsplanen

legger opp til at denne silhuetten bevares med turstien på toppen som i dag.»

Det er grunn til å tro at redusert uttakshastighet vil kunne medføre at driftstiden i uttakene forlenges og at konsekvensene av å avvente en kommuneplanprosess på den måten kan reduseres i forhold til det som går frem av tiltakshavers redegjørelse.

Konklusjon:
Planinitiativet er ikke i tråd med målsettinger i overordnet planverk om å bevare mest mulig av Monaryggen som landskapselement. En så gjennomgripende forandring av strategi for bruken av dette området av stor regional betydning som det tiltakshaver nå legger opp til, bør forankres så bredt som mulig og helst i overordnet plan.

Rådmannen anbefaler derfor å avvise planforslaget og opprettholde gjeldende arealplan for området. En avvisning i tråd med rådmannens anbefaling er en prosessledende avgjørelse som ikke kan påklages.

Vedlegg:
Plannitiativ Monaryggen 2018-02-08
Referat fra drøftingsmøte

Saksframlegg

Saksbehandler	Arkiv	ArkivsakID
Marit Lillegraven Haakaas	FE-121, FA-N02, TI-&13, HIST-ESA 13/205	16/1671

Svar på høring av regional transportplan for Østfold

Saksnr	Utvalg	Type	Dato
18/18	Teknikk- og naturutvalget	PS	17.04.2018
22/18	Livsløpsutvalget	PS	17.04.2018
21/18	Formannskapet	PS	19.04.2018
31/18	Kommunestyret	PS	02.05.2018

Rådmannens innstilling:

1. Kommunestyret vil understreke betydningen av at Østfold fylkeskommune øver press på nasjonale myndigheter for å framskynde prosessen med KVU for rv 22 og sikre planfri påkopling av Østre linje ved Ski stasjon.
2. Tverrforbindelsene mellom ytre og indre Østfold er viktige transportårer som må prioriteres.
3. Kommunestyret er opptatt av forholdene for syklende og gående langs fylkesvegene og ser positivt på arbeid med utbedringsplan for veibredder på fylkesveiene. Utbygging av gang- og sykkelveier må prioriteres i og rundt byer og tettsteder.
4. Regulariteten for bussavganger mellom byer og tettsteder i region Indre Østfold må økes. For enkelte strekninger bør det defineres et minimumsnivå for bussavganger.
5. Billettsystemene for de ulike kollektivtransportselskapene må samkjøres.
6. Østre linje til Sarpsborg bør åpnes for persontransport.
7. Kommunen i Indre Østfold ønsker et samarbeid med kollektivtransportselskapene for å se på pendlerparkering rundt knutepunkter.
8. Det er på høy tid at busstilbudet mellom Skjønhaug og Askim/Mysen forbedres. Med sammenslåing til Indre Østfold kommune øker behovet. Kommunestyret ber om at dette temaet tas inn i planen.

Saksopplysninger:

Østfold fylkeskommune har i brev datert 16.02.2018 sendt regional transportplan for Østfold på høring med høringsfrist 23. april. Kommunen har fått utsatt frist til 2. mai. Kommunen uttalte seg

ikke til planprogrammet som var på høring høsten 2016.

Høringsdokumentet inneholder status og utfordringer, beskrivelse av transportens samfunnsfunksjon, hovedmål og strategier, føringer for fylkeskommunale og øvrige oppgaver og finansieringsmuligheter.

Hovedstrategier:

1) Geografisk tilpasning av tiltak ut fra transportutfordringer og regionale samarbeidsavtaler.

2) Fullføring av påbegynte og oppfølging av vedtatte prosjekter.

3) Iverksetting av tiltak som gir:

a. bedre utnyttelse av de ulike transportformenes fortrinn,
b. økt verdiskaping og flere arbeidsplasser basert på lokale/regionale fortrinn, og / eller
c. økt fysisk aktivitet og bedret folkehelse for befolkningen generelt og for prioriterte målgrupper spesielt for lavest mulig kostnad og minimerte miljø- og målkonflikter

Mål:

Mål gående:

I Østfold skal det være attraktivt å gå for alle, og flere skal gå mer.

Mål for syklende:

> I Østfold skal det være attraktivt å velge sykkel som transportmiddel og andelen syklende skal øke minimum tilsvarende nasjonale mål. Sykkeltilbudet skal være trafikksikkert og tiltak skal være tilpasset potensialet for økt sykkelbruk.

Mål kollektiv:

> Kollektivtransport skal være et attraktivt valg i hverdagen, og bruken av kollektivtransport skal øke. De ulike kollektivtransportformene skal sees i sammenheng, og bytter mellom de miljøvennlige transportformene skal være effektive.

Mål for offentlige veier i Østfold:

> De offentlige veiene i Østfold gis fremkommelighet, kapasitet og utforming som er basert på trafikksikkerhet og vegens funksjon for person- og næringstransport, samt tar hensyn til trafikkmengder, omgivelser og tilrettelegging for miljøvennlige transportformer.

Mål trafikksikkerhet:

> Østfold skal ha et transportsystem hvor trafikksikkerhet har høy prioritet. Det langsiktige målet er ingen drepte eller hardt skadde i trafikken i Østfold. Antall drepte og hardt skadde skal reduseres med 1/3 frem mot 2030.

Mål godstransport (inkl. havn):

> Godstransporten i og gjennom Østfold skal være effektiv, miljøvennlig og trafikksikker, og den skal bidra til forutsigbarhet for næringslivet. Potensialet for mer miljøvennlige transportløsninger skal utnyttes, herunder redusert karbonavtrykk fra vegtransporten og bedre arbeidsdeling mellom godstransport på veg, sjø og bane.

Mål fly:

> Østfold skal jobbe sammen for at Rygge flyplass kan reetableres som en sivil lufthavn med konkurransedyktige rammevilkår. Lufthavnene vurderes i et nasjonalt perspektiv.

Det hører strategier til målene. Hovedtrekkene i strategiene er slik:

- Gående prioriteres på reiser under 2 km, syklende på reiser under 6 km, kollektivtransport på reiser over 6 km.
- Utnytte eksisterende infrastruktur
- Prioritere strekninger med størst potensial for den aktuelle transportformen (gange, sykkel, kollektiv),
- Utvikle/videreutvikle samarbeid (gåstrategier, sykkelbyer, jernbane, havnesamarbeid osv.).
- Følge opp strategier og planer
- Skape sammenhengende tilbud som binder møteplasser og målpunkter sammen.
- Tilrettelegge for at kombinasjonsreiser er enkelt og attraktivt.
- Tilrettelegge for miljøvennlig transport og ny teknologi.
- Sørge for god fremkommelighet for de prioriterte transportformene.
- Koordinere og samordne påvirkningsarbeid på nasjonalt transportnett.
  - Tilrettelegge for byvekstavtaler og nullvekstmålet for personbiltrafikk
  - Innsatsen på fylkesvegområdet differensieres ut fra behovene på den enkelte strekning. Differensierte tilstandskrav ut fra vegenes transportfunksjon og definerte utviklingsmål for prioriterte vegstrekninger skal synliggjøre faktiske behov for å innhente vedlikeholdsmessig og investeringsmessig etterslep.
  - Trafikksikkerhetsarbeidet videreføres med nye etappemål.
  - Godstransportens behov skal vektlegges ved prioritering av midler for oppgradering av veger.
- Tilrettelegging av arealer og transportløsninger skal følge prinsippene om transporteffektivitet.

Vurdering

Regional transportplanforslaget har tatt med flere av de temaene som kommunene i Indre Østfold har jobbet for i mange år. Status og utfordringsdelen derimot er svak på statistikk for Indre Østfold. Utredning av kollektivtilbudet i Nedre Glomma er brukt som kilde for kollektivtransport. Det betyr at Nedre Glomma med omland har fått detaljert statistikk, mens det er laget sekkeposter for Moss/Rygge/Råde og Spydeberg/Askim/Hobøl. Eidsberg, Marker og Trøgstad, samt Hvaler, Halden m fl gjemmer seg under «Resten av Østfold fylke». En tilsvarende utredning for Indre Østfold skal etter planen være ferdig i løpet av sommeren 2018. Dette er et ledd i prosjektet «Østfold tar bussen» med mål om et mer effektivt og kundetilpasset kollektivtilbud.

Transportplanen har fått et interessant kapittel om målkonflikter. Dette viser på en god måte at enkelte mål motvirker hverandre og at det må gjøres prioriteringer.

Planen har i følge forsiden en tidshorisont til 2060, mens det i fylkesplanen er brukt 2050. Regional transportplan bør også ha planhorisont til 2050.

Det er lagt ved informasjonsskriv om Østlandssamarbeidet og Osloregionen. Sammenslåing til Viken synes derimot ikke å være nevnt eller tatt høyde for i planforslaget. Det er en stor svakhet ved planforslaget. Det burde vært en sammenligning av hvordan de tre fylkene arbeider med transport og en vurdering av hvilke tilnærminger til Buskerud og Akershus som Østfold kan gjøre allerede i dette planforslaget.

Rv 22

Rv 22 er en viktig transportåre. Dette er ikke en fylkesvei, men Østfold fylkeskommune må være en pådriver for å få gjennomført tiltak på denne veien. Temaet er tatt opp i planforslaget under Mål for offentlige veier i tredje strategi: *Ha et koordinert plan- og påvirkningsarbeid for å bidra til utbygging av riksveger i Østfold i tråd med NTP 2018-2029, herunder utbygging av rv 19 i Moss og gjennomføring og oppfølging av KVU for rv 111/22.*

Fylkesvegene

Tverrforbindelsene mellom ytre og indre Østfold er viktige transportårer mot Kalnes, Moss, Fredrikstad, Sarpsborg og Halden. Foruten rv 22/fv 111 er særlig fv 115 over Trøsken og fv 120 gjennom Ringvoll trukket fram av IØ-kommunene i tidligere høringsuttalelser. Disse bør med i utbyggingsstrategien der regionale og lokale hovedveger med høy trafikk skal gis prioritet, slik det heter i siste strategi under Mål for offentlige veier i Østfold.

Forholdene for gående og syklende langs mange av fylkesveiene er svært vanskelige pga smal vei og stor trafikk. Kommunene har i mange år vært opptatt av å bedre forholdene for syklende og gående langs trafikkerte veger. Fylkesveiene har mange steder høy trafikk, er smale og har uoversiktlige punkter. Fv 115 har årsdøgntrafikk på over 1700 biler pr døgn både øst og vest for Skjønhaug og er av kommunen definert som trafikkfarlig skolevei som åpner for fri skoleskyss. Vi kan ikke forvente at det blir prioritert bygging av fullverdige gang- og sykkelveier langs mange av disse veien. I forslag til regional transportplan er det flere strategier som skal gjøre det mer attraktivt og trafikksikkert å sykle. Mange av disse er knyttet til bynære vegstrekninger, men noen passer også for distriktene. Blant annet står det «*Vurdere enklere løsninger for syklister på bakgrunn av fremkommelighet for syklister og trafikksikkerhet*». Under kapittelet Føringer for fylkeskommunale oppgaver, overskrift Vegbredder, heter det at det vil være et løpende behov for å vurdere om enkelte deler av det lavtrafikkerte vegnettet skal prioriteres for breddeutvidelser, særlig når vegstrekninger benyttes som skoleveg, blir mye benyttet av gående og syklende, og/eller at det foreligger utfordringer knyttet til trafikksikkerhet. Økning av veibredden er kanskje den mest realistiske løsningen i tillegg til siktutbedringer i svinger. Det står videre at det bør vurderes å innføre en egen utbedringsnorm for vegbredder for eksisterende fylkesveger, i vegnettplanens fase 2. Dette arbeidet bør startes raskt.

En del av fylkesveiene har asfalt med sprekker, hull og dumper. Vegdekket på fv 115 og fv fra Mansrud til Slitu er særlig dårlig. Det er gjort en stor jobb på fv 123 det siste året og i Mønsterbakkene på fv 115 er svake kanter rettet opp. Vinterens salting, brøyting og telehiv har ikke bedret situasjonen. Detaljerte forslag til utbedringer på fylkesveiene bør tas opp ved høring på handlingsprogrammet.

Kollektivtrafikk

For Indre Østfold og Trøgstad er det svært viktig at Østre linje får en planfri påkopling på Ski stasjon, slik at Østre linje blir et fullverdig kollektivtilbud. Dette er ivaretatt i en strategi under Mål kollektiv (inkl jernbane): *God fremkommelighet og kapasitet på Østfoldbanens østre linje sikres med planfri påkopling til Follobanen sør for Ski stasjon.* Det er viktig at Østfold fylkeskommune bidrar i å øve press på at dette blir en realitet.

Knutepunkter er et sentralt tema i transportplanen. Godt planlagte og sentralt plasserte knutepunkt er viktige ledd i kollektivtransportsystemet. Jernbanestasjonene i byene er særdeles viktige, og krever spesiell oppmerksomhet. Det er også fornuftig å tenke knutepunkt på mindre steder og der det bare går buss. Skal det være enkelt å reise kollektivt, må tog og buss være tilgjengelig i hjertet av byene og tettstedene og overgang mellom ulike transportmidler være enkelt. Transportetatene og kommunene må samarbeide om utvikling av knutepunkt og parkering. Det skaper fort parkeringsproblemer når Bane NOR innfører parkeringsavgift på egne pendlerparkeringsplasser mens andre er gratis.

Under tittelen togreiser, er kun regiontogene omtalt. Derfor er ikke Østre Linje nevnt.

Sammenslåing til ny Indre Østfold kommune øker behovet for god kollektivdekning mellom tettstedene i den nye kommunen. I hovedstrategiene står det at tiltak med lavest mulig kostnad skal prioriteres. Det er selvsagt viktig med kostnadseffektive kollektivløsninger, men det bør også diskuteres et minimumsnivå for bussavganger. Et eksempel er antall bussavganger mellom Askim/Mysen og Trøgstad. Svært mange trøgstinger jobber, går på skole, handler og deltar på fritidsaktiviteter i disse to byene, men siste buss hjem går kl 16.50 fra begge byer på hverdager. Dette er helt klart under minimumsnivå og genererer ekstra kjøring og klimagassutslipp. Flexx har bestillingsruter med avgang kl 19 fra Mysen. Ruters busstilbud mellom Skjønhaug og Romerike/Oslo er viktig for Trøgstad. Busstilbudet for trøgstingene nordover er bedre enn til byene Askim og Mysen. Fra Lillestrøm går 3 busser etter kl 17.00 på hverdager. Dersom endeholdeplassen på Ruters bussreiser fra Lillestrøm flyttes fra Skjønhaug til Mysen eller Askim, vil passasjergrunnlaget øke og busstilbudet bedres.

Flexx-tilbudet er et godt alternativ for mange og kan med fordel utvides.

Samarbeid mellom kollektivselskapene er også et viktig moment. For pendlere hadde det gitt økt fleksibilitet om billettsystemet var det samme for tog og ulike busselskaper som Ruter og Østfold kollektiv. Innenfor Ruters system (dvs Oslo/Akershus med Trøgstad) er det gratis overgang mellom ulike transportmidler innenfor en time. Dette inkluderer også togreiser. NSB samarbeider med Ruter i Oslo-Akershus, Kolumbus i Rogaland og Skyss i Hordaland om billetter og overgang buss/tog, men altså ikke med Østfold kollektiv. For oss nord i Østfold, på grensen til og delvis inn i Ruters område, er det tungvint og fordyrende at billettsystemene ikke korresponderer. For eksempel bør det være mulig å veksle på transportmetode på samme periodebillett.

En av godsstrategiene er å utrede mulighetene for godsterminal for opplasting av semitrailere på jernbane. Kommunene i Indre Østfold bør vurdere om dette kan være aktuelt langs Østre linje.

Det er ytret ønske fra flere av kommunene om åpning av Østre linje helt til

Sarpsborg for persontrafikk. Dette vil forkorte reisetiden til Sykehuset på Kalnes, og åpne for

pendlertrafikk for de som i dag arbeider i Sarpsborg-/Fredrikstadregionen. Kommunene langs Østre linje og Østfold fylkeskommune bør arbeide for at det gjøres en analyse av muligheter for å

åpne for persontrafikk til Sarpsborg.

Vedlegg:
Høringsbrev regional transportplan
Høringsforslag regional transportplan
Vedlegg Osloregionen
Vedlegg Østlandssamarbeidet

Saksframlegg

Saksbehandler	Arkiv	ArkivsakID
Hans Petter Ringstad		18/462

Flyktningerutesenter på Trøgstad Fort

Saksnr	Utvalg	Type	Dato
13/18	Ungdomsrådet	PS	16.04.2018
23/18	Livsløpsutvalget	PS	17.04.2018
22/18	Formannskapet	PS	19.04.2018
32/18	Kommunestyret	PS	02.05.2018

Rådmannens innstilling:

1. Kommunestyret oppretter et arbeidsutvalg for å se på muligheten for etablering av Indre Østfold Flyktningerutesenter lokalisert på Trøgstad fort.
2. Komiteen legger frem forslag til handlingsplan i kommunestyremøtet i oktober 2018.
3. Det velges syv representanter til komiteen:

- Varaordfører i Trøgstad kommune: Tor Melvold - leder i komiteen
- Varaordfører i Eidsberg kommune: Øyvind Reymert
- Kommunestyrerepresentant i Trøgstad: Ole Marius Grønlien
- Leder i Trøgstad ungdomsråd: Ole Sofus Haakaas
- Lokalhistoriker i Trøgstad: Harder Sandvik
- Leder i Trøgstad forts Venner: Rolf Thomassen
- Kulturkonsulent: Hans Petter Linnerud Ringstad - sekretær

Saksopplysninger:

Bakgrunn:
Trøgstad kommunestyre vedtok i kommunestyremøte 21.03.2018 sak 24/18 Høringsinnspill til Regional Kulturplan. Kjernen i innspillet er etablering av «Indre Østfold Flyktningerutesenter» på Trøgstad fort.

Saksutredning:
Trøgstad fort er et fjellfort bygget i perioden 1912 til 1917, som en del av Fossumstrøkets befestninger. Fortet er et av landets største innlandsfort med 1,3 km tuneller og overbygde skytestillinger og 500 m skyttergraver. I tillegg er det utsprengte rom for forlegning av soldater og alt som trengs i en krigssituasjon. Fortet ble opprinnelig etablert som 2 kanon artilleri batterier. Her var kanonene sprengt inn i stillinger i fjellet. Til forsvar for kanonstillingene var det etablert et ytre forsvarsverk med infanteriverk med oppholdsrom, løpeganger og skyttergraver. Dette bidrar til at Trøgstad fort fremstår som et unikt innlandsfort.

Trøgstad fort er det festningsanlegg som har lengst tid som operativt forsvarsanlegg, fra åpningen i 1917 til Nike ble nedlagt i 1990. I tiden mellom 1. og 2. verdenskrig ble fortet brukt til utdanning av festningsartillerister, og som rekruttskole. Fortet var i kamphandlinger med tyske invasjonsstyrker 13. april 1940. Imidlertid ble fortet oppgitt uten kamp 15. april og overlevert tyskerne, som okkuperte fortet frem til krigens slutt.

Etter krigen ble fortet tatt i bruk som ammunisjonslager. 1945 til 1956 var det radarstasjon/skole, 1955 til 1995 hadde hæren ammunisjonsverksted, 1959 til 1991 hadde Luftforsvaret radarkontrollområde for Nikebatteriet her. I 1995 ble all militær aktivitet lagt ned, og fra 2001 ble Trøgstad kommune eier av eiendommen, og har et overordnet ansvar for bruk og drift av området.

Bruk:
Trøgstad forts venner har lagt ned et betydelig arbeid på fortet i årevis, for eksempel i B –batteriet og i «fortgrava». I tillegg har det nå blitt opprettet en Dugnadsgruppe som har satt i gang arbeider ved A-batteriet. Hele fortområdet er på ca 430 mål, og dette må vedlikeholdes og følges opp i fremtiden. Trøgstad forts Venner og Trøgstad kommune har et godt samarbeid, og arbeider tett med å utvikle Trøgstad fort til en møteplass for hele Trøgstads befolkning!

Kulturaktiviteter:
Det er gjennomført mange aktiviteter og arrangementer for befolkningen de senere årene, her kan nevnes: påskeeggjakt på fortet (ca 1000 deltagere hver gang de siste årene) samt kulturaftener. Utover dette gjennomføres det opplegg for skoler og barnehager i kommunen, både undervisning og tursti. I tillegg har man besøk av foreninger og organisasjoner, for orienteringer og omvisning på Trøgstad fort. I 2017 var Trøgstad fort 100 år og jubileumsuken var et samarbeid mellom Trøgstad forts Venner og Trøgstad kommune. Trøgstad Sparebank ga midler til å sette opp en friluftsscene som brukes i sommerhalvåret. Programmet inneholdt blant annet konserter i kulturskolen, besøk av HM Kongens Garde og utekonsert med Kongelige Norske Marines Musikkorps med flere hundre tilhørere på «Stjerneplassen».

Trøgstad kommune har i alle år etter de overtok fortet, arbeidet etter følgende 3 hovedpunkter:

- Vise frem fortet i et historisk lys.
- Utvikle fortet til en kulturarena for forskjellige uttrykk – konserter, utstillinger og lignende.
- Tilrettelegge og utvikle et aktivt friluftsområde samt bedre tilbudet for besøkende.

Flyktningeruter:
Under andre verdenskrig ble flere tusen flyktninger loset til Sverige gjennom Trøgstad. Det gikk fem kjente flyktningeruter gjennom kommunen eller deler av den. Ut fra registrerte antall ankomne flyktninger i Østervallskog og Töcksfors fra 1941 til 1945 er det ikke urimelig å anta at minst 6.000 flyktninger har tatt seg gjennom Trøgstad og videre til Rødenes i denne perioden. Vi vet også at mange fra Milorg ble loset gjennom disse rutene og inn til Sverige. Her kan noen av rutene nevnes:
«Flåtanesruta» som gikk fra Enebakk over Øyeren til Båstad og videre til Hemnessjøen og inn til Sverige.
«Kommunistruta»: En av de største i landet under krigen. Loset mange flyktninger og Milorg folk. Ruten gikk igjennom Østre Trøgstad og videre til Sverige.
«Sætraruta»: Gjennom Havnås til Sætra over Rødenessjøen og inn i Sverige.
Flyktningerutene er ikke avmerket, men kunnskapen om disse rutene og historien om dem, er

viktig lokalhistorie som må holdes tak i. Derfor har Trøgstad kommune ønsket å lage skoleprosjekter rundt rutene og lokalhistorien.

Flyktningeruteprosjektet som ble opprettet i 2017, var først og fremst laget for ungdomsskoleelever, men vil gjøres senere tilgjengelige for lag, foreninger, diverse grupper og andre interesserte. Opplegget ble gjennomført sammen med ungdomsskole-elever fra Trøgstad ungdomsskole den 23-25 august 2017.

For å gjøre opplegget interessant og levende for skoleelevene, skaffet kommunen til veie «loser» som møtte elevene langs ruta, for å fortelle om en hendelse fra en av turene. Kjente lokalhistorikere har vært med i arbeidet hele veien og deltok i opplegget. Trygve Orderud (født 1926) som var los under krigen, deltok med å fortelle sin historie til alle elever. Det ble et sterkt møte mellom et tidsvitne og dagens elever. Det samme kan sies om foredraget til Mona Levin som kom helt fra Sandefjord for å fortelle sin sterke historie om flukten til Sverige gjennom Trøgstad under krigen. Foredraget ble fortalt på Sørbråte gård i Østre Trøgstad.

Flyktningeruta skal være en vandring i lokal- og krigshistorie, og ønsket er å gjøre disse rutene kjent og tilgjengelige for alle i Trøgstad, og for andre historie- og turinteresserte i fylket. Det er planlagt et tilsvarende opplegg for 2018.

I en forlengelse av Flyktningeruteprosjektet fra 2017 og for å utvikle Trøgstad fort videre, så foreslås det å opprette et «Flyktningerutesenter og museum» på Trøgstad fort. Navnet foreslås til «Indre Østfold Flyktningerutesenter»

Senteret skal fortelle noe av historien til de tusenvis av flyktninger som ble loset igjennom Trøgstad og etter hvert til Sverige under 2. verdenskrig. Det finnes solid dokumentasjon om ruter, steder, loser og enkelthendelser i dette tidsrommet. Denne historien må ikke gå tapt, men fortelles til kommende generasjoner. Dette bør belyses, og det bør legges til rette for å ta imot skoleklasser i senteret, kombinert med å gå selve «flyktningeruta». Senteret bør i stor grad rettes inn mot undervisning, men skal selvfølgelig være for alle som er interessert i krigs og forsvarshistorie.

Trøgstad fort og Høytorp fort ble opprettet under Fossumstrøkets befestninger for over 100 år siden. Begge fort bør samarbeide enda tettere om aktiviteter og tilbud i fremtiden. I denne forbindelse må man ta sikte på at det tilrettelegges et senter for flyktningeruter på Trøgstad fort parallelt med et senter på Høytorp fort som omhandler forsvarsverk 1905-1940. Flyktningerutesenteret vil i utgangspunktet tilrettelegges for klasseundervisning for alle 10. trinn i nye Indre Østfold Kommune. Komiteen innhenter nødvendig pedagogisk informasjon og kompetanse underveis for å lage et undervisningsforslag.

Arbeidskomiteen vil ha følgende mandat i sitt arbeide:

- Foreslå lokalisering og dimensjonering av flyktningerutesenter på Trøgstad fort, herunder kravspesifikasjon og kostnadsoverslag

- Utarbeide et forslag til undervisningsmodell for 10. klasse som omhandler å gå selve flyktningeruten samt å få undervisning på flyktningerutesenteret på Trøgstad fort.

- Utrede finansieringsmodeller for investering og drift, herunder se på muligheter for ekstern finansiering og økonomiske samarbeidspartnere.

- Kartlegge naturlige pedagogiske og museale samarbeidspartnere

Vurdering:
Et flyktningerutesenter på Trøgstad fort vil være med på å utvikle et godt undervisningstilbud for elever og øvrig befolkning. Senteret kan bli et pedagogisk møtepunkt i historieundervisningen for 10. klasser i Indre Østfold. Siden det planlegges et infosenter på Høytorp så kan begge sentere samarbeide og forsterke hverandre. Trøgstad fort har kulturaktiviteter i løpet av året, og et slikt senter tiltrekke seg flere besøkende. Dette vil bli et historisk og musealt fyrtårn i den nye Indre Østfold kommune

Saksframlegg

Saksbehandler	Arkiv	ArkivsakID
Heidi Eriksson	FE-033	18/463

Referatsaker

Saksnr	Utvalg	Type	Dato
33/18	Kommunestyret	PS	02.05.2018

Rådmannens innstilling:

Referatsakene tas til orientering.